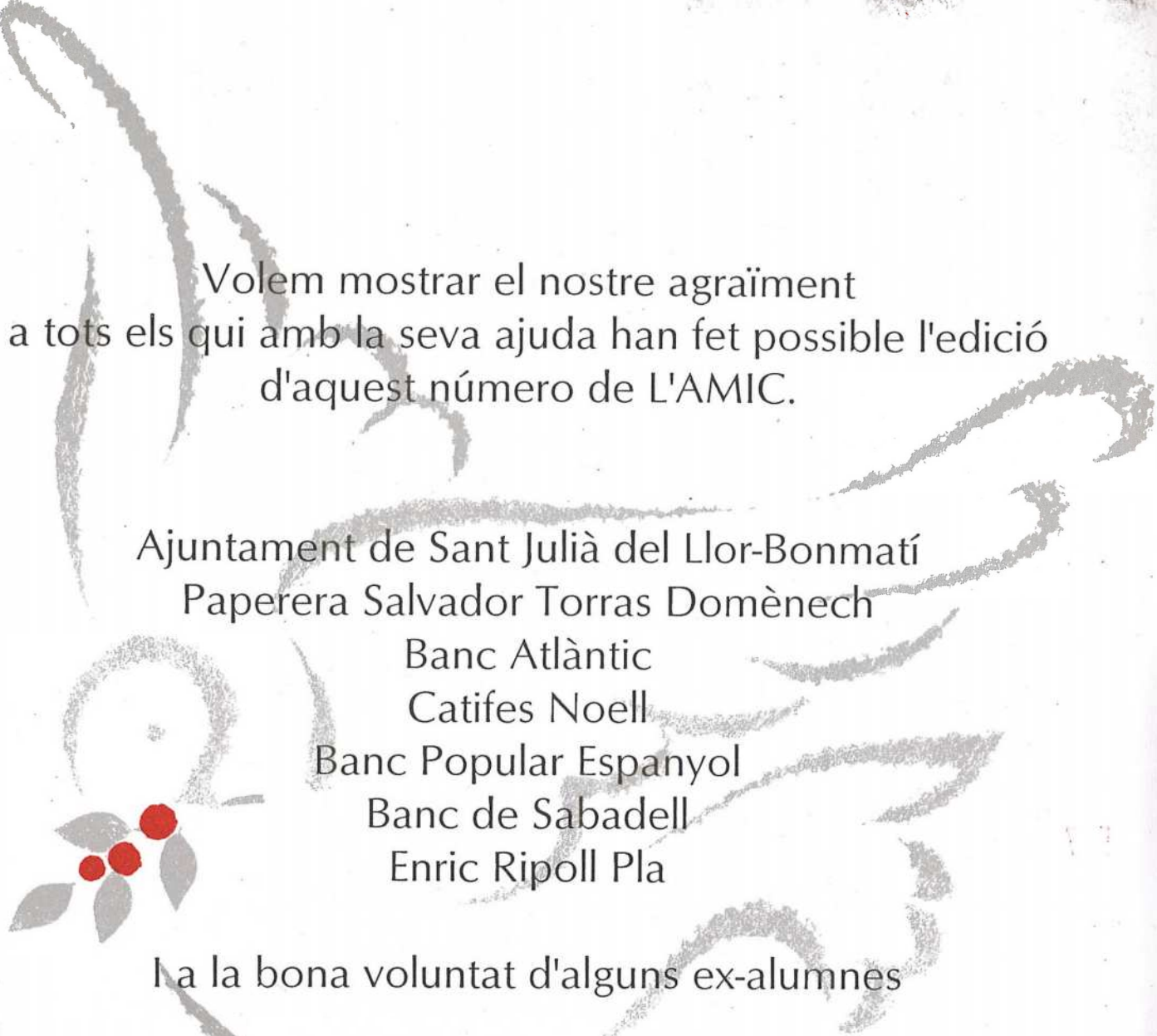

L'AMIG

Número 9 - 2a. Època - Desembre 1992

Editat pels ex-alumnes
de les escoles de Bonmatí
(La Selva)

Volem mostrar el nostre agraïment
a tots els qui amb la seva ajuda han fet possible l'edició
d'aquest número de L'AMIC.

Ajuntament de Sant Julià del Llor-Bonmatí
Paperera Salvador Torras Domènech

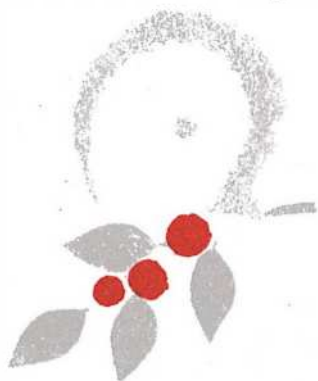
Banc Atlàntic

Catifes Noell

Banc Popular Espanyol

Banc de Sabadell

Enric Ripoll Pla

I a la bona voluntat d'alguns ex-alumnes

I també volem palesar el nostre reconeixement
als qui amb els seus escrits han col.laborat
en aquesta edició.

El dibuix de la portada és obra
de l'ex-alumne Xavier Viñolas.

El paper d'aquest número ha estat cedit gentilmente
per la paperera Torras Domènech.

Llinda

U

n any més, intentem plasmar l'energia creativa dels esforços esmerçats per donar forma i vida a la idea inicial d'aquet Butlletí, i a les innovacions que s'hi afegeixen constantment.

Com sempre, intentem furgar en els replècs de la nostra memòria per procurar tenir una idea més clara de quines emocions, pensaments i esdeveniments notòriament pansits, podem plasmar en lletra impresa i que puguin interessar els nostres companys i potencials lectors. Veiem voleiar idees o il·lusions, sentim encara el ressò del neguit d'un passat que s'ha anat esborrant amb moltes confusions, afectats pel vertigen dels anys joves. Es produeix en la nostra ment un tumult confús d'imatges i de remembrances. Dintre d'aquest desori, s'intenta descriure a bastament els nostres punts de vista sobre pensaments i esdeveniments, essent conscients que no aconseguirem fer-ho tan bé com desitjaríem.

En mirar fotos antigues, en llegir o escriure fets ancorats en el magí, és com si descobríssim de nou la melodia del paisatge, les estrofes d'amistat i vells amors que ens fan sentir un pèl nostàlgics. Són com un reflex fidel d'un passat que cadascú recobra per art i gràcia d'aquestes pàgines, malgrat advertir l'absència d'apreciats companys, perquè també en els més bons ramats es perden les millors ovelles. Tal volta no podrem omplir de flors les tombes de tots els que ens han deixat tant en "L'AMIC" com en els nostres aplegaments, però amb tota seguretat servarem d'ells la recordança joiosa de la seva companyia. Serveixi doncs, també aquest Butlletí com a honorança a la inestimable fraternitat que mai no oblidarem.

I que ens perdonin els companys i amics lectors, per les possibles deficiències d'aquests escrits, ja que el nostre ofici no és precisament el de poetes, narradors, ni historiadors.

Preneu-ne la bona voluntat, i fins un altre any si Déu vol!!!

El record del poble

És molt curiós i significatiu el record que acompanya sempre la persona que ha nascut en un poble petit, com és el meu cas i el de tanta gent originària de llogarrets de Catalunya, que pel cas pot ser el de qualsevol altre país.

La infantesa i l'adolescència van sempre lligades al record del poble com a punt de referència en la vida de la persona. El temps, la vegetació, l'activitat de tots els dies ens tornen inevitablement al punt bàsic, o sigui, a on vam començar a viure, ja sigui per comparar el fred, la calor, el color de l'aigua d'un riu o bé l'alçada d'una muntanya.

La vila és freda i totalment indiferent a la persona i mai no es troba la calor humana que per llei natural ofereix la vida en un poble. En la ciutat no et coneix ningú i amb prou feines s'arriba a saber quines persones viuen en la mateixa escala; i no parlem del carrer on tota la gent és perfectament desconeguda, fet que crea en la persona una mentalitat de prevenció i desconfiança. Això és diferent en un poble, com és el cas de Bonmatí, on al carrer es pot parlar amb tothom, encara que només sigui de la pluja i del bon temps, o bé comentar els darrers resultats de l'equip de futbol local o l'actuació del Barça. A la ciutat, no es pot sortir al carrer i parlar amb qualsevol, ja que el mínim que et pot passar és que et prenguin per un boig o un esnob. El silenci i l'observació són la norma de conducta de l'habitant de la ciutat i la fredor en les relacions humanes fa que la majoria de les persones visquin com tancades en el seu castell sense conèixer els veïns. La gent de la gran vila, no s'interessa per ningú, i és ben lluny del sentiment de solidaritat humana, tan normal en els pobles on la cordialitat i l'amistat són com una llei natural entre les persones que hi viuen.

Si parlem de la vida social de la ciutat, tampoc no té la naturalitat d'una reunió d'amics en un poble, i una festa senzilla és sovint el reflex d'un ambient d'indiferència desproveït d'interès sincer i d'amistat real. Jo no puc oblidar els nostres aplecs ni les festes majors, que de lluny, i amb el temps, encara veig amb una dimensió humana incalculable. Enlloc no he trobat ni la cordialitat ni la franquesa desprevinguda d'aquelles vetllades en els pocs cafès de Bonmatí, d'aquells temps en què la gent hi feia cap per jugar-hi la manilla o fer-hi petar la xerrada.

La formació de la gent del poble té més avantatges del que sembla a primera vista, per més que ens mirin per sobre de l'espatlla amb aires de superioritat davant d'allò que en diuen un "pagès". El contacte diari amb la natura, prepara millor el noi de poble per sobreviure al perill, especialment en situacions de guerra o altres calamitats. En el cas dels esdeveniments que vam viure, i ja sortosament oblidats, el xicot de poble trobava defenses naturals en la vegetació o en el terreny, cosa que no veia el de la ciutat i de què ben sovint s'adonava quan era massa tard.

Quan la persona arriba a la vellesa i fa un

balanç de la seva vida en relació amb la història, el poble d'origen és encara la referència inevitable i el punt de comparació de situacions i esdeveniments.

La mateixa evolució de la humanitat i els avenços de la tecnologia també ens porten al punt d'origen en qualsevol camp. El transport espacial o senzillament l'avió que solca els oceans, també ens retorna a les tartanes tirades per cavalls que passaven per les nostres carreteres primitives, i que més tard es canviaren pels primers camions de transport motoritzat, o els autobusos prehistòrics amb els quals ens desplaçàvem a la vila o a la platja durant l'estiu.

Les radiocomunicacions d'avui també ens recorden aquells primers aparells de ràdio que feien més soroll que res més, quan avui podem presenciar els jocs olímpics amb tota claredat visual i a vuit mil kilòmetres de distància.

En fi, allà on anem i en qualsevol activitat que ens ocupi, sempre està present la imatge del poble, i tant si la comparació és positiva com si és negativa, ens acompanya amb una simpatia i una estima només comparable a l'afecte de la família i dels bons amics. Tenia força raó aquell que va dir que la Pàtria és la infància.

Pere Jané i Puig
Santa Fe de Bogotà, 1992

A na Carme Llapart,
fervent amant de l'ideal Pragmàtic

Serem independents i universals

*Hem de renunciar a la llengua pròpia
per mor de l'ideal. F.C.
(És just i necessari:
Eliminem les barreres lingüístiques!)*

*Tenim el dret de fer del català
la llengua oficial de Catalunya.
No hem d'escatimar ni zel ni punya
per tal de conquerir aquest dret humà.*

*Però cal fer-ho sense menysprear
els drets dels altres -si som gent besunya,
i raonable, que amb bon temps encunya
noblesa al cor per fer-se i per pactar.*

*Conseqüentment, harem d'entendre els altres
(i, recíprocament, ells a nosaltres),
amb l'idioma que va ser creat
per ésser nexa en la diversitat.
Quan per fi ens entenguem: tots els mortals
serem independents i universals.*

FELIĈ AJN FESTOJN KAJ
BONAN NOVJARON!

KRISTNASKO 1992

Joaquim Bauxell

Poesia

**Dedicada a l'ex-alumna Maria Ros
i al seu espòs Josep en celebrar les noces d'or.
24 de maig 1942 - 24 de maig 1992**

*Quinquanta anys han passat
des d'aquell jorn joïós
que davant l'altar del Senyor
i en presència del capellà
us va jurar etern amor.*

*Quina emoció va sentir!
quanta joia en el cor!
i quina mirada us va donar,
a la pregunta del sacerdot.
- Josep, vols la Maria per esposa?
- Maria, vols en Josep per espòs?
Encara que amb veu tremolosa i tímida
va respondre "sí, ho volem"
i aquest sí, serà per tota la vida
i mai més no el trencarem,
perquè sabem que Déu ens estima
i nosaltres l'estimem.*

*Des fills heu tingut,
que, com dues perles estimades
heu guardat dins vostre cor
com el més ric i gran tresor.
Els us han estimat
i això us ha estimulat
a compartir més vostra vida
i han reforçat el vostre amor.*

*Però tot això comporta
hores amargues i tristes,
hores alegres i plenes de felicitat,
que de tot hi ha en la vinya,
en la vinya del Senyor.
Però tot ho heu superat
amb la bona voluntat
i amb l'ajuda del Senyor.*

*Avui com desgranen
els grans del rosari
d'aquest vostre cinquantenari,
ple encara de joventut,
i amb cor curull de joia
podem dir: "el nostre amor ha crescut,
gaudim d'una segona joventut".*

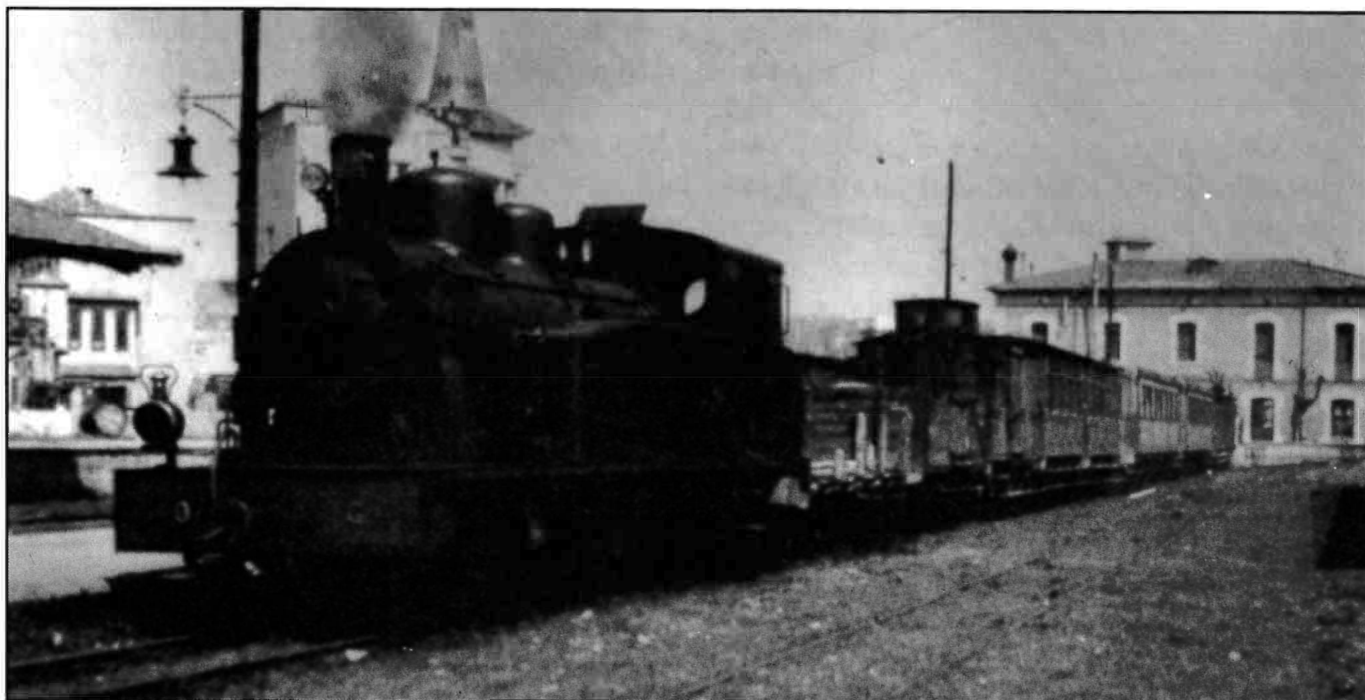
*☩ davant de l'altar del Senyor
i en presència del sacerdot
us mirareu altra vegada,
us donareu una abraçada,
i agafant-vos de les mans
us direu l'un a l'altre.
"Oh sí, llavors ens estimàvem,
però avui ens estimem,
ens estimen més, molt més encara".*

*☩ aixecant els vostres ulls al cel
per donar gràcies a Déu
el veurem tot somrient
posant la seva mà damunt la vostra testa
i fent el senyal de la creu
us dirà amb cara de festa:
"Estimeu, estimeu!
que no hi ha res tan important,
ni cosa que sigui més gran,
que l'amor dels esposos
quan aquest ha sigut pur i sant".*

**La vostra amiga:
Primitiva Bayona
Girona, 24 de maig de 1992**

El carrilet d'Olot a Girona

No era nostre. Jo vaig ser, un temps, quan era molt jove, el responsable del traspàs de les mercaderies dels vagons de la RENFE als del tren d'Olot i de tota la paperassa que les acompanyava. Vosaltres, tots, el vèieu passar i el consideràveu part del vostre poble. Les parades de Bonmatí i del baixador de Vilanna apropaven la seva gent a Girona i a la bonica comarca de la Garrotxa. Tot el trajecte ens alegrava amb la varietat del paisatge, tot natura, que desfilava davant de la finestra i l'escassa velocitat ens permetia de gaudir-ne.

Ja des de la Pilastra vorejava el Ter fins el Pasteral, on el creuava per un pont que era l'obra més important del trajecte i que ara ha estat de nou aprofitat, per seguir després vora el riu Brugent.

Els excursionistes que anaven al Far, a la Salut, a Sant Feliu de Pallerols, a la Vall d'en Bas, i els homes i pobles agermanats pels mercats de les viles del trajecte i per les Festes Majors, en guarden un bon record, del carrilet, com tots nosaltres.

Encara que la concessió de la línia datava del 6 de Juny de 1882, la inauguració no va poder fer-se fins al 14 de Novembre de 1911, després de vèncer nombroses dificultats tècniques i econòmiques. Es disposava de cinc màquines angleses, i els cotxes també eren anglesos, així com bona part del capital inicial. Diguem, a títol de curiositat, que el primer nom de la línia va ser

"THE OLOT AND GERONA RAILWAY COMPANY", ni més ni menys.

Més endavant va anar traspasant-se la propietat i es va formar la Companyia del "FERROCARRIL ECONÓMICO DE OLOT A GERONA" i així les últimes màquines ja eren construïdes a la MAQUINISTA TERRESTRE Y MARÍTIMA de Barcelona; justament el 1926 en foren lliurades quatre, de rodatge 1.3.1 - T i assenyalades amb els números 21 al 24.

El ram de flors amb què fou guarnida la màquina 24 per a l'últim servei a vapor d'aquest carrilet, des d'Amer a Olot i, després, l'últim viatge de l'automotor Diésel el 15 de Juliol de 1969, tancaven una època.

L'automòbil havia guanyat: més ràpid, més modern, més rendible. El carrilet s'ho agafava més bé, i així ho acceptava aquella clientela que encara anaven vestits de vellut i amb barretina.

No sé si penedits d'haver-lo arraconat. El que sí que és cert, és que ja no es pot dir allò de:

*El tren d'Olot
surt quan vol
i arriba quan pot.*

Perfil humanístic d'un ex-alumne

Enguany la meua col.laboració a L'AMIC no pot ésser altra que l'exaltació dels mèrits que el meu familiar i gran amic Isidre Casadevall (a.C.s.), mantingué vius en les nostres Trobades i en aquest Butlletí.

Un dels fundadors, iniciador col.laborador fidel d'una idea i d'una llavor plantada que va germinar ràpidament, ha ramificat com un ampli boscam, en forma d'Agrupació i amb un extens col.lectiu que, com tots els arbres, ha anat envellint. Per això no és d'estranyar que quasi cada any s'esqueixin branques. Per la nostra avançada edat, encara que ens pesi, haurem d'acostumar-nos a la minva de brancalls de "l'arbre", o sia, d'ex-alumnes i amics. Malgrat tot, això no justifica les defuncions, ja que la mort mai, per cap concepte, no és justificable.

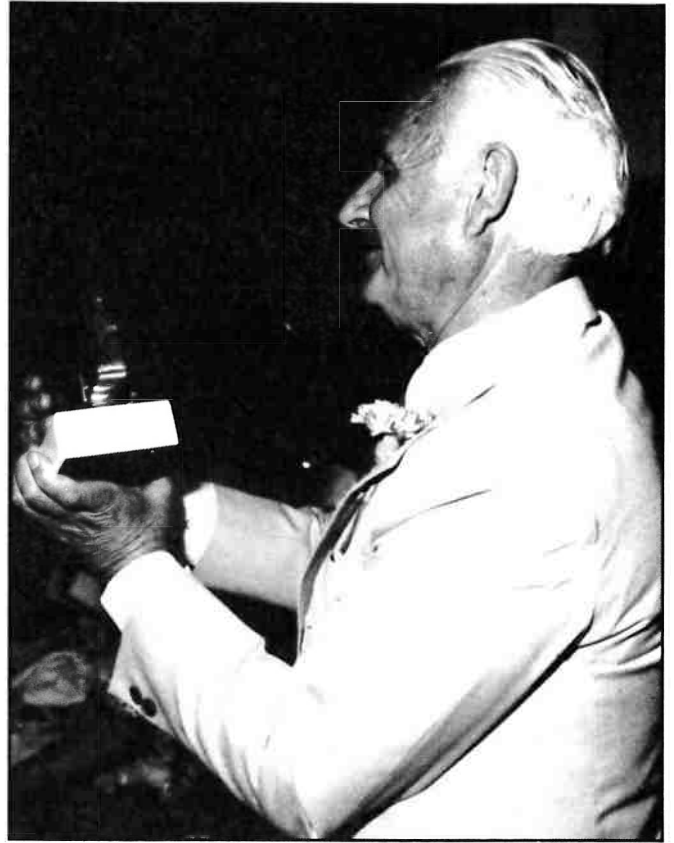
L'Isidre, com deia, fou un dels pioners en l'organització de les trobades que havien de servir per reagrupar-nos després d'un llarg i fosc període de temps.

Qui més qui menys, va tenir l'oportunitat de tractar-lo, ja fos abans o durant les Trobades. La seva imatge i la seva cordialitat la tindrem sempre present, amb la seva serenitat no amagava la passió que sentia per un nou tipus de relació entre les persones. La seva obra en l'Agrupació entre tots els ex-alumnes, serà perenne. Quants records i vivències no s'amuntegaren amb la nova de la seva desaparició física!

Tots els companys de l'escola, com tots els seus amics i coneguts, el tindrem sempre present en els nostres pensaments. Recordarem els magnífics escrits, les poesies, i molt principalment l'emotiva lletra de la sardana "RETROBAMENT". Una de les poesies de L'AMIC núm. 2, ell mateix l'acabava així:

*"Tot queda endarrerat:
la vida passant,
en somnis veig ara,
diades d'infant".*

Sabia escriure, sabia parlar, i el que era més important, sabia escoltar.

El seu record serà perdurable. Els seus textos vessaven sinceritat, modèstia i estima per les coses senzilles de la vida i de la naturalesa.

En els seus últims dies era descoratjador saber que tenia tan poques ganes d'escriure i de llegir, quan això havia estat sempre un dels seus plaers preferents.

Home profundament convençut de la importància i de la necessitat que tenim els éssers humans de mantenir unes fermes conviccions. Patriota sentimental i lliberal convençut. El que tenia de progressista, quedava mesurat en la conformació del seu propi caràcter. Durant la seva vida no dissimulava esperances ni frustracions de la situació en general i de la catalana en particular. Als seus íntims, ens parlava amb naturalitat de les limitacions a possibles solucions, però també de la seva capacitat per entendre diverses circumstàncies, i no amagava una esperança pel futur d'una catalanitat inqüestionable, com una condició inherent, al seu segell de defensor aferrissat de la seva identitat.

No puc deixar de recordar l'emocionant acomiadament que se li féu a l'església parroquial de la Celleria en el qual hom havia patentitzat en fer palès els bons sentiments i la seva catalanitat.

Insigne català, amb una fidelitat incommovible respecte als seus ideals o plantejaments, estem segurs que des del Cim més alt i pur, haurà agraït que fos inhumat, junt amb una ampla cinta catalana que embolcallava un preciós manoll de roses grogues i vermelles exclusivament, volent representar els colors predilectes de la seva, i nostra, senyera que l'acompanyaran fins a la definitiva consumpció.

Com a bon bonmatinenc va voler ser enterrat en el seu poble estimat, i com molt bé deia mossèn Àngel en rebre les seves despulles en el cementiri de Bonmatí: "Esperem tots el nou RETROBAMENT".

Aquestes quatre ratlles són l'homenatge a la tasca del nostre benvolgut ex-alumne i amic, que ens deixà en la pau del Senyor, la tarda humida i fresca del 29 de març de 1992. Que descansi en pau.

Joaquim Vila Bancells
El Prat de Llobregat, 1992

El tramvia de vapor de Girona a Anglès

Agapit Alonso i Pont a "Quaderns d'Història de Salt", fa esment del projecte d'un tramvia de vapor de Girona a Anglès, el qual article reproduïm a continuació.

L'any 1885, el Sr. Antoni Solà i de Màs va presentar el projecte d'un tramvia de vapor que anava de Girona a Anglès. La idea era molt bona, hem de tenir en compte que travessava poblacions industrials i populoses, seguint els nuclis industrials de la Conca del Ter. El seu trajecte era el següent: Girona, Sta. Eugènia, Salt, Bescanó, Vilanna, Bonmatí i Anglès.

Els qui varen presentar el projecte volien que el tramvia anés pel cantó de la carretera, per evitar així despeses d'explanació i obertura de terres, però les autoritats s'hi varen oposar dient que era un perill pels habitants de les poblacions on passava. Aleshores el sr. Solà va pensar d'eixamplar la carretera, fent així una zona més àmplia que no oferís perill als transeünts i als carruatges, però es va comprovar que aquesta nova mesura destruiria les alineacions del carrer Sta. Eugènia, i Foment (O.P.) va demanar que s'instal·lés el tramvia fora de la carretera, i que en passar pels pobles s'ajustessin a les normes que proposés l'Ajuntament.

Normes de seguretat a Salt:

1.er/ S'havien de posar 8 fanals de carrer, de 8 vidres, distribuïts per tot el trajecte poblat on havia de recórrer el tramvia.

2.on/ Es posarien dos homes amb sengles banderins a x metres de la parada per anunciar l'arribada i la sortida del tramvia.

De fet aquest projecte va originar moltes discussions. Hem de tenir en compte que l'any 1885, ja estava en projecte la construcció d'un ferrocarril Olot-Girona, i que la seva concessió fou obtinguda l'any 1883 pel Sr. Domènec Puigoriol. I el que passava és que la Companyia tenia por de la competència, i l'any 1885, al presentar-se un nou projecte de tramvia que feia part del mateix trajecte, va originar que la Societat del FFCC Olot-Girona presentés una protesta oficial per mitjà del seu representant Sr. Ferrándiz.

El Sr. Ferrándiz basava la seva protesta dient que la zona on havia de passar el tramvia era estreta. Aleshores la Companyia del Sr. Solà va nomenar Pere Espelt (apoderat), perquè defensés

el cas i fer un estudi/ projecte a les denúncies anteriors. El Sr. Espelt va dir que el Sr. Ferrándiz no tenia dret de reclamació d'aquest expedient, ja que només era massa estret el tros de Sta. Eugènia i es podia solucionar fent-hi les voreres més curtes. A més a més la zona era segura per als vianants si es tenia en compte que hi havia dues voreres i que, alhora i per raons de seguretat, el tramvia no podia circular a més de 6 ó 7 K./h. a les cantonades (essent obligat a reduir la velocitat des d'una distància de 50 metres abans d'efectuar el gir). A part, s'estableixen altres mesures de seguretat:

1.er/ S'adoptarà un model de màquina que no escamparà fum ni vapor.

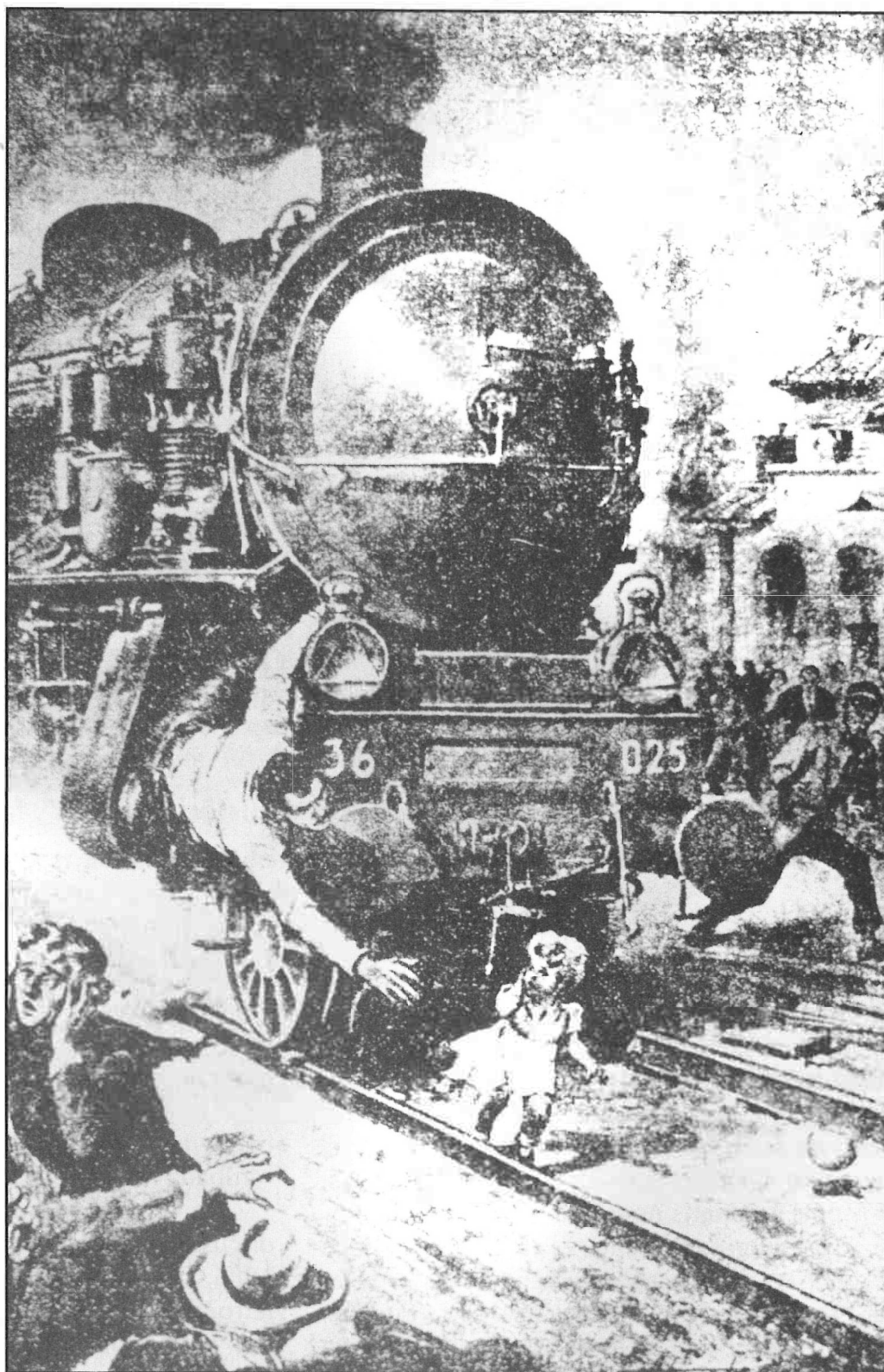
2.on/ La màquina farà la menys fressa possible i es forraran, amb una capsa metàl·lica, els mecanismes i la xemeneia, per tal que el seu aspecte exterior sigui com el dels vagons.

3.er/ S'anunciarà l'aproximació del tramvia mitjançant trompetes i instruments de fresses no estridents.

4.art/ La màquina portarà un sistema de potents frens que aturaran el tramvia en 12'5 segons a una velocitat de 48 km./h.

Malgrat tot seguien les discussions, i, tot i que l'equip del Sr. Solà va nomenar el Sr. Espelt perquè intentés trobar una solució el projecte no avançava.

Els d'Anglès van presentar reclamacions dels

veïns, ja que deien que el vapor causaria molts d'accidents.

Finalment, cal dir, que el projecte no fou acceptat segons els informes que varen transmetre les autoritats de Salt i Bescanó, dient que aquest tramvia era un perill (11-6-1886).

Recollit per B.V.G.

Una de trabucaires

En Narcís Puigdevall en el llibre "Els Trabucaires", diu que la Xiqueta era una criada d'un hostel francès, prop de la ratlla fronterera, on s'hi reunien els trabucaires que estaven a l'espera d'entrar a Catalunya i fer malifetes, especialment en terres gironines. Les hores que passaven els trabucaires jugant a cartes a l'hostal, eren moltes, i la seva afecció al joc era tan gran, que no abandonaven la taula ni per satisfer les seves necessitats naturals. Quan els calia satisfer aitals necessitats, la Xiqueta, una dona que tot i que no era jove, encara era de bon veure, estava a l'aguait quan un trabucaire cridava: - Servei, Xiqueta! La criada ja sabia que calia portar-li de seguida un orinal, que ella sostenia fins que el sollicitant havia buidat la seva bufeta. Per aquest petit servei la Xiqueta rebia un duro de l'any 1845. Diu que es va fer rica.

Remembrança

Avui parlaré dels nostres retrobaments que sempre tenen humanitat, alegria i germanor. Són pensats i treballats amb il·lusió i en els quals no hi té cabuda la improvisació. Cada any tenen un caire diferent, que els converteix en expectants i agosarats: amb això es veu que hi ha ganes de fer-ho bé, perquè la gent tingui interès per la nostra festa, i que vegi que no hi existeix la monotonia, tot pensant amb quina novetat es trobarà. És el que deia jo un any en el meu parlament: "esperem aquesta festa, igual com quan érem infants esperàvem que passessin els Reis".

Ja ho sé que s'ha de lluitar en contra de l'adversitat, per tirar endavant aquesta feixuga càrrega que recau sobre d'uns pocs, però hauríem de fer un esforç entre tots, perquè almenys moralment tinguin el recolzament dels que per la llunyania no poden col·laborar amb els organitzadors. Pensem que tots ens anem fent grans i a voltes els ànims i la salut tampoc no són favorables, però hem de fer el cor fort i llavors serà allò de "coratge i endavant!". Només així salvarem aquests retrobaments que són admirats per la seva dignitat, ja que tots, més o menys n'hem parlat amb amics i amb detalls en què consisteix aquesta diada. Jo, almenys, ho he fet amb gent del carrer, de lletres i polítics, i tothom coincideix que és una cosa molt bonica i que val la pena no deixar-la perdre. Diuen que això és bo per les generacions que puguen, ja que els pot estimular i ésser ells uns dignes continuadors d'aquesta iniciativa. Concretament, al President de la Generalitat, un dia parlant-ne, li vaig lliurar un exemplar del número 1 de L'AMIC editat al 1937, i després de fullejar-lo amb atenció va dir: "Això és fruit d'aquella bella època que avui encara recordem amb anhel".

Tots, i si més no una bona part, hem festejat alguns retrobaments d'indole diferent, però quan ja té una continuïtat d'anys, es pot caure en la monotonia. Però el mateix esperit que sorgeix de la il·lusió de tornar al poble on naixérem, fa que no sigui possible el tedi de la rutina.

Jo convido la gent jove que estima Bonmatí, que s'ofereixi als "pancaires" d'aquesta festa per

ajudar-los en la tasca i aportar-hi solucions, si s'escau. Penseu que si així ho feu fareu un gran favor al poble i sapiguen de bell antuvi que sou mereixedors de la nostra admiració i gratitud.

Demà, dia 9 de setembre, anirem a Vic i passarem el dia amb la Pilarín, que com ja sabeu, és amiga nostra i admiradora de la nostra festa i del tarannà de la gent que tan intensament la viu.

Anem a visitar la Pilarín

Ens aixequem d'hora, ja que ens espera un viatge una mica llarg, considerant que portem mainada; vénen amb nosaltres els nostres néts, en Jordi i la Marina.

La Pilarín ens espera a Vic per veure uns dibuixos d'en Jordi, i comprovar l'habilitat que posseeix en aquest art. Ella confia en el nostre criteri, però naturalment, podríem estar cegats per la passió de ser els avis del nen.

El dia era plujós i rúfol, però en arribar a casa seva i sortir la Pilarín a rebre'ns, oblidàrem el mal temps, ja que la seva benvinguda va semblar-nos un raig de sol.

Després de saludar-nos ens va acompanyar a visitar el Museu Episcopal. Aquí, la dibuixant va convertir-se en una guia improvisada, amena i gràcil que féu les nostres delícies.

Tot tornant a casa seva, va sortir en la conversa el passat retrobament de Bonmatí. Amb gran benvolença, va reconèixer que ja confiava amb la imparcialitat de les nostres apreciacions, coneixent-nos com ens coneix. Malgrat que ella ja intuïa, que essent una festa en la qual en Joan hi estava engrescat no podia ser una festa qualsevol. Amb tot i això, després de l'estada amb tots els ex-alumnes, va adonar-se, que totes aquelles persones grans que es retrobaven per recordar els anys escolars, eren persones tocades per un entusiasme lloable i digne.

És una festa que, malauradament, no es prodiga gaire, digué. I afegí: Això dóna una idea de l'amor que les persones senten pel seu passat, sobretot pel que fa a la seva infantesa, i aquest fet va condicionat per la sembra que feren uns mestres, que tingueren la sort de conviure amb aquelles promocions. En la conversa, ens féu notar, que l'obsequi que li oferí l'Agrupació d'ex-alumnes tenia un lloc preferent a casa seva, cosa que no calia que ens ho remarcués, ja que només d'obrir la porta fou el primer que veiérem.

Després, i aprofitant que aquestes maldestres lletres sortiren impreses a L'AMIC, ens va recomanar amb gran afecte i interès que saludéssim el poble de Bonmatí i, molt especialment, els organitzadors de tan entranyable

festa, sense deixar de banda els actuals educadors, als quals envia un afectuós record.

Per acabar, he de confirmar el que ja deia en començar, referint-me a en Jordi, el meu nét, que tot mirant i remirant amb gran interès els seus dibuixos ens va assegurar que el vailet té fusta per arribar a formar part dels futurs ninotaires.

Per tant, fou un goig per a nosaltres el fet de poder constatar que no era només per la natural passió dels avis, sinó que la Pilarín també hi va donar el seu competent vist-i-plau.

Magda Grau de Boada
Des de la Terra Ferma

Fonts d'Olot, fonts de neu

I

*Noble Pirineu
ple de neu blanca,
de fresques aigües,
de pins i avets;
mur de natura,
tu fas de tanca
guardant dels aires
bonics indrets.*

*La neu albina
busca l'altura,
car no vol taques
al seu color;
i allà a la cima,
tan fina i pura,
amb el cel nostre
fan d'horitzó.*

*El sol escalfa,
el blanc s'amaga;
el verd vol créixer
formant els prats;
la neu feta aigua
l'herba amanyaga,
reguerots neixen
amb bells esclats.*

*Aigües gelades
que, part, s'allunyen.
rius i rieres
van fent camí,
d'altres, més clares,
endins s'esmunyen.
són les fonts fresques
que han de sortir.*

II

*Són les aigües silencioses
que baixant des de la serra,
amagades i afanyoses,
cerquen on poder sorgir;
terminaran el viatge,
apareixent de la terra,
quan trobin un bell paratge
que sigui el seu nou jardí.*

*Olot és joia preuada
que entre muntanyes fa vida,
la flor d'una vall gemada
que més sembla un paradís;
bellesa de la natura
per les fonts ben escollida,
que amb l'aigua tan fresca i pura
fan més gran el seu encís.*

*Per tots cantons, cristal·lina,
l'aigua surt ben abundosa:
de la bella Font Moixina
fins a la deu de Sant Roc;
Les Tries amb sa cascada
com a petita resclosa,
i la del Parc Nou, voltada
d'herba verda com enlloc.*

*S'hi ha tantes i tantes
dins Olot i sa contrada,
que brollen sota les plantes
com flors d'un jardí de maig,
perquè la neu s'enamora
del paisatge i, encisada,
tanta aigua li dona alhora
que han de tenir més d'un raig.*

III

Una tarda dels dies calorosos,
segut sobre un pedris de La Moixina,
gaudeixo, sota els seus arbres frondosos,
instants alegres, grats moments d'esplai.

Arriba el capvespre: el sol ja s'apaga...
Refila un rossinyol... i una cardina...
Un cel rogent, que el Puig Sacalm amaga,
efectes de colors dona a l'espai.

Bell lloc, que a tots convida a sojornar-hi:
uns nens pel seu voltant passen l'estona,
i quan és tard o es cansen de jugar-hi,
mans, cara i gola l'aigua els rentarà,
puix més que una deu d'aigua és font de vida,
tan clara, saludable, fresca i bona,
que els donarà vigor, nova embranzida,
perquè puguin tornar-hi l'endemà.

S'acosta una parella enamorada...
I al beure d'aquella aigua la puresa,
serà més dolça la seva mirada,
sorgirà molt més pur el seu petó.

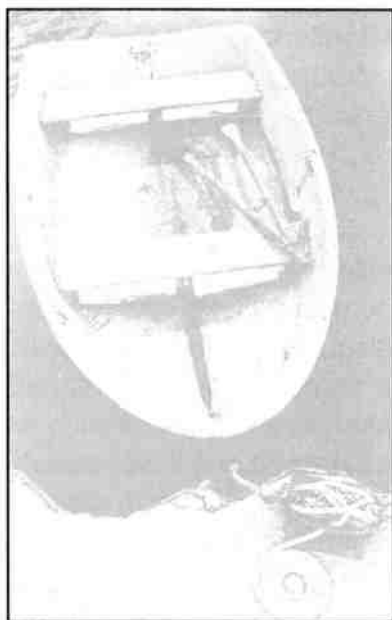
Seu un vellet que porta barretina
i cada got resta anys a sa vellesa,
per ell, tot el seu món és La Moixina,
el nét que l'acompanya i el bastó.

Es ja tard, ací el temps sembla que vola!
La natura ha quedat com adormida,
sols un fresc ventijol fulles bressola...

Em trobo sol, em sento tan petit!
Quan tot és solitud, quan res fresseja,
quan sembla que el paratge ha perdut vida,
la lluna surt: la bella font plateja...
L'aigua i un grill donen vida a la nit.

Casimir Pla i Roca

Desig de Pau Nadala

Encara queda un regust d'estiu
quan arriba el fred de mitja tarda.
Els vents de tardor recorden
que l'any comença a fosquejar.

Damunt d'un turó veuré néixer
la claror de l'any nou,
allà on sembla que el mar s'acaba.
Només voldré que siguin les seves ones,
cançons i versos d'il·lusió
que deixin a tots els ports
paraules i ritmes de tendresa,
i a totes les vostres llars
pau i benestar.

Lluïsa Viñolas
Anglès 1992

Meitat i meitat

Entrevista figurada a un personatge imaginari

Com hi ha món, hi ha vegades que al matí quan t'aixeques del llit, no tens pas idea de quina mena de sorpresa et brindarà aquell dia tot just començat; si serà un jorn cafit de positivats o de negacions.

Un matí, vaig sortir de casa amb la sana intenció de fer la meua quotidiana caminada com a esport, l'esport que avui tant recomanen els metges, tot pensant efectuar una circumval·lació per les carreteres vella i nova de Sant Julià. És sempre un goig endinsar-te per aquests viarany ben envoltats de vegetació, amb la saludable flaire que et proporcionen les plantes, hi ho és més encara si entremig de les flors boscanes la teva oïda es delecta amb una continuada i harmoniosa piuladissa d'ocells.

Quan vaig arribar a una margenada del bosc prop del camí, com sempre, vaig fer-hi una paradeta asseient-me en un lloc on les meves natges ja hi han donat forma de seti. Després d'uns minuts de reposar i amb la ment distreta amb qui sap què, em va semblar veure atansar-se una persona, de la qual, per la distància, no vaig pas poder endevinar-ne les seves faccions, però sí que vull confessar que em va semblar un personatge extravagant i rar, i m'ho va semblar més encara a mesura que s'anava apropant. Quan va ser a poques passes i vaig veure les característiques del seu rostre vaig quedar astorat i el meu pobre cor veritablement afectat, bategava força esparverat en veure tan d'aprop un pelegrí tan singular.

Quan li restaven uns pocs metres per passar davant meu em va saludar amb un respectuós Déu vos guard, i jo amb veu tremolosa li vaig contestar: **Sigueu benvingut.**

Tot seguit ell em va dir:

- *Sembla que esteu cansat, mestre!*

- **Un xiquet** - li vaig dir jo - **és per això que reposo.**

- *Si no us desplau jo també ho faré i així parlarem un xic, ja que fa temps que no ho faig amb ningú.*

- **Com vulgueu** - vaig dir-li jo tot esparverat.

Després de desfer-se del sacotell i de la carmanyola va asseure's al meu costat, i dissimuladament, vaig espiar les parts descobertes del seu cos i hi vaig descobrir una figura naturalment humana, però molt vella, amb un pellatge marronat com la terra argilosa i resseca a l'estiu, amb unes arrugues al rostre que semblaven arribar-li a l'ossada. Els ulls eren dos diminuts foradets on semblava que no podia pas passar-hi la visió ocular. Al cap i a la cara, quatre pèls mal comptats, i els dits eren igual que troncs de bruc clivellats pel fred, amb unes ungles negroses com la terra d'una carbonera. Em vaig revestir de valor tot pensant que per extravagant que em semblés no deixava de ser un ésser humà.

Astorat, però a la vegada encuriós, sense adonar-me'n li vaig fer dues preguntes:

- **I doncs? d'on veniu? És que teniu molts anys vós!**

- *Vinc d'aquests topants muntanyosos que ja fa una infinitat d'anys que hi visc, és un lloc que en diuen Puig d'Alí, no sé pas si ho coneixereu. D'anys ja no sé pas els que tinc, si voleu que us digui la veritat, ja n'he perdut el compte. Jo em penso que el bon Déu se li ha extraviat la meua fitxa, perquè ja en tinc més de cinc cents, d'anys, i per ara ningú no em crida a comptes.*

- **Vós, amb tants anys, potser heu perdut un xic la memòria, i per tant haureu oblidat força les coses de la vida,** vaig dir-li.

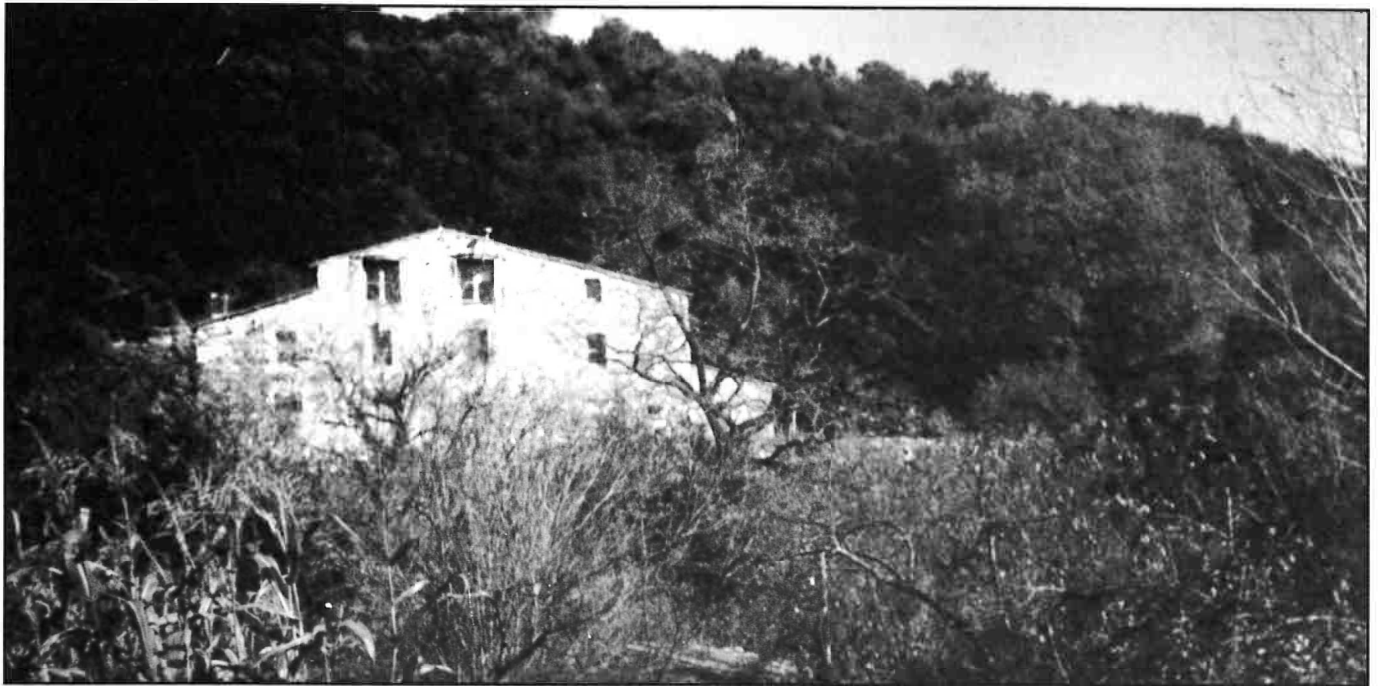
L'home rar, em va fer de resposta:

- *Ho recordo tot, fil per randa, bon home.*

Recapacito un moment, i penso que, davant meu i dintre d'aquell cap tinc a mà, junts, tots els arxius de la comarca. Vaig pensar que valia la pena d'aprofitar-ho i li vaig dir:

- **D'aquesta zona en què ara som, antigament en deien el veïnat de Cabanes. I, sabeu per què, vós?**

- *I tant que ho sé. El que passa és que vosaltres, els que ara us dieu tan moderns, ho perdeu tot, i, posats a perdre, fins haveu perdut el "feixet" de la lletra n, perquè aquest veïnat era el veïnat de*

Can Tulsà, l'antiga "Casa nova de Bonmatí". Prop d'ella va tenir lloc la xerrada amb el nostre personatge.

"Cabañes" i no el de Cabanes. És que aquesta zona, quan va esdevenir el problema remença, era formada per cabanyes amb gent que hi vivien molt pobrament i treballaven aquestes terres tot fent front als anomenats mals usos que lligaven el servent envers el senyor.

- I què era això dels remences i dels mals usos?

- Us posaré alguns exemples, perquè us adoneu d'allò a què tenia dret el senyor. Entre moltes d'altres extralimitacions n'hi havia una que en deien la "intestia", que era el dret que tenia el senyor a la tercera part dels béns del pagès en cas de morir sense haver deixat testament.

La "cuqucia", era el dret que tenia el senyor per adulteri de l'esposa del pagès. Sobre els béns d'ells, l'amo, tenia dret a la meitat si no hi havia el consentiment del marit, i total, si hi havia el seu consentiment.

Després hi havia la "eixorquia", que era el dret que tenia el senyor per percebre la legítima que hauria correspost als fills quan el pagès moria sense descendència.

L'"arcina" o "arcia", consistia en l'obligació del masover d'indemnitzar el senyor en cas d'incendi de la masia. I la firma d'"espoli" era el dret del senyor a una quantitat per donar autorització a hipotecar, tot o una part del mas, en garantia del dot de la muller del pagès. Caldria afegir-hi també l'anomenat dret de "cuixa", pel qual el senyor podia dormir la primera nit amb la muller del pagès. També el dret de "didatge" en què el fill del

senyor podia ser mantingut per la dona del pagès. També el senyor tenia dret de ser indemnitzat pel pagès si aquest cancel·lava el pacte d'arrendament.

Aquesta relació de mals usos, tot i que podria ser molt més llarga, ja us heu pogut fer una idea de la submissió total en què es trobava el pagès de remença i, per tant, era un tasca ben difícil de redimir-se mitjançant un rescat.

- Però, amb tantes humiliacions, els pagesos no es van sublevar mai?

- Ja ho crec que ho varen fer i que van provocar dues guerres: una va ser encapçalada, defensant els interessos dels pagesos, per en Francesc de Verntallat, i l'altra per en Joan Pere Sala, ambdós de les nostres comarques.

- És molt interessant ço que m'expliqueu, però quan va durar i com va acabar aquesta perversitat?

- Mireu, el procés remença començà vers 1050 i acabà l'any 1486 amb la Sentència Arbitral de Guadalupe, arbitratge que va tenir els seus inicis a Amer. Entre els negociadors que defensaven el profit dels pagesos hi havia un tal Anglaseu que era d'aquí, de Sant Julià.

Això va suposar els principis de la pau remença, establint així unes lleis que van resultar molt avançades, àdhuc en l'àmbit de la pagesia europea.

El tracte vexatori amb què foren sotmesos durant més de quatre segles, l'omnipotència dels feudals, la duresa de les lleis de les Corts dominades per la noblesa, i les pragmàtiques de l'Església, que arribà a prohibir que els remences rebessin ordres

sagrades, tot anà contra d'ells. Solament un gran esperit de treball i una consciència de merèixer ser homes lliures, féu que al final, poguessin obtenir l'alliberament. Llavors, quan el pagès ja més lliure del dogal -per bé que no del tot-, ja es van anar aixecant les grans masies catalanes que els hereus i les pubilles es van encarregar de conservar i d'anar trasmetent de pares a fills.

- Aquí dalt, sobre d'aquestes cases noves de Bonmatí, hi ha restes d'unes parets que ningú no sap quina va ser la seva funció. En sabeu alguna cosa vós?

- Mireu, no ho sé pas, però també podrien ser restes d'una esglésiola al servei dels feligresos que vivien a les cabanyes, casals, casots i casalots. Heu de tenir en compte que l'Església sempre ha existit. És clar que de la manera que vivien aquella pobre gent, els parenostres els treien les avemaries del cap.

Restes d'unes parets a tocar el Grup Bon-Dia que mai ningú n'ha sabut la seva funció.

- I de la guerra dels francesos, en recordeu també alguna cosa?

- Sí que en recordo de coses. Aquells gavatxos eren molt mala gent. Van matar, robar, i cremaren tot allò que arplegaven. Els pobles d'aquest voltant van perdre molta gent, i aquests verals a prop del Ter, van ser testimonis d'algunes topades ben cruentes. En aquesta zona mateix n'hi va haver alguna, ja que el poble de Bescanó estava en poder dels francesos i a Anglès i a Amer hi havia tropa i emmagatzament de provisions. Vora del Ter mateix, prop de la resclosa del Gegant, un grup de paisans d'Amer va topar amb la cavalleria francesa. Van morir en el combat, quatre amerencs, que després van ser enterrats al cementiri de Constantins. L'home que va fer una tasca molt important en aquests topants lluitant contra els

francesos, va ser un sacerdot, el domer de Llorà, Mossèn Josep Bertran, que era un cap dels guerrillers que gaudia d'una gran confiança del general Alvarez de Castro, al qual sovint lliurava els comunicats de guerra.

- Així, un sacerdot va ser cap de guerrillers?

- Sí, el domer de Llorà va ser un home molt valerós, però hi va haver també el frare Gregori Verdaguer i el canonge Joan Oliver, dos religiosos molt intrèpids que van lluitar comandats pel Rnd. Bertran. Els homes guerrejaven contra els francesos, mentre que els vells, les dones i criatures fugien cap a les muntanyes fent la "cuca maga", ja que estaven espordits perquè quan els gavatxos ocupaven els poblets, cremaven cases, masos i esglésies. Mireu a Bescanó, el capellà, Mossèn Codiñac, que va haver de marxar cap a les muntanyes perquè li van ocupar el temple convertint-lo en un corral de bestiar, va quedar sense feligresia. En aquests anys també hi va haver una epidèmia que va causar molts estralls, ja que entre la pesta, la fam i la guerra va expirar molta gent d'aquestes contrades. Només del poble de Bescanó varen morir més de dos-cents parroquians. Per aital motiu hi havia capellans que anaven a lluitar contra els invasors o, si més no, anaven a les muntanyes per assistir espiritualment als moribunds que, com us he dit, eren molts.

- Caram, caram, si que en sabeu i en recordeu de coses!

- Oh, i les que em queden per explicar, el que passa és que se'm va fent tard i, com que el dia em quedaria curt, haig de pensar de marxar.

- Quina llàstima! vaig dir-li a l'home que ara ja no em semblava tan extravagant.

- Mireu, un altre dia que us torni a trobar, farem una altra xerrada i us parlaré de les guerres carlines, ja que també hi va haver molt de tomàtec entre en Savalls i en Cabrinetty.

- Molt bé, bon home, ja m'ha agradat ja, la vostra companyia, i de debò que he fruit força amb les vostres històries, però... haureu de procurar que Nostre Senyor, tot remenant papers, algun dia no descobreixi a vostra fitxa.

Després d'acomiar-nos, vaig poder contemplar com el nostre amic, lentament, amb el cos desencaixat i el caminar feixugós, reprenia el seu perdurable camí.

Benet Valentí Guitart
Bonmatí 1992

Una de bolets

Quan arriba la tardor,
i el temps és humit i fred,
a mi em fa molta il·lusió
poder trobar algun bolet.

Al matí, quan es fa clar,
enfilant per Puigventós
amb el cistell a la mà
trobo el primer terrandós.

Bon senyal, que penso jo,
ja en sortirà algun de bo,
i gratant amb el bastó
descobreixo un rovelló.

Aquests no solen "nar" sols,
també hi ha algun pinetell,
ciurenys, reigs, i rossinyols
fins omplir ben bé el cistell.

Vaig cantant o bé xiulant,
no fos cas que un caçador,
despistat o bé badant,
m'engegués un perdigó.

La nostra trobada

Per fi ha arribat el dia
per nosaltres esperat
que els amics amb alegria
a Bonmatí ens hem trobat.

En la missa hi ha un moment
que a molts ens ha colpejat!
és el record molt present
dels amics que ens han deixat.

A l'assemblea hem parlat
dels mestres i educadors
i amb goig hem homenatjat
els nostres benefactors.

El dinar de germanor
és el punt de la trobada...
i amb esclat de bon humor
fem una bona gatzara.

Companys, per a no oblidar-nos
caldrà més relació
animar-nos i ajudar-nos
si en tenim mai ocasió.

Acabades les sardanes
("l'hora dels adéus" també)
ens acomiadem... I amb ganes
de tornar-hi l'any que ve.

Tempteig futurista

Suposem una possible composició feta dintre d'uns setanta o setanta-cinc anys, per un descendent de qualsevol dels ex-alumnes, i que per circumstàncies de la vida, encara no coneixia "in situ", el poble de Bonmatí.

Aproximadament podria escriure un text semblant al següent, en "L'AMIC" de mitjans del segle XXI.

"Tot el material respecte a la Colònia, arxivat acuradament pel meu avi, m'ha inspirat la idea d'aquest text. El fet de repassar aquelles fotos i escrits, m'ha servit de salconduit per endinsar-me en els emotius actes que el meu antecessor intentava fer-me entendre. Tinc una visió molt llunyana i nebulosa de la patriarcal figura de l'avi. Un xic encorbat, ulls cansats i les parpelles feixugues, amb un vel de penombra que cobria aquell esguard mancat de claror. Els meus pares diuen que començava i no acabava parlant del seu Bonmatí i dels seus amics i amigues de l'escola. Veig com un calidoscopi, les imatges que es van transformant en una espècie d'èxtasi. D'aquesta densa combinació, en surten

unes formes específiques de viure que cristal·litzen en uns espais col·lectius, fruit de la cultura i sentiments que el sacsejaren. Provo de concentrar-me en un paisatge inèdit, però només aconseguixo que un estol de records desfilin desordenadament per la meua imaginació empobrida. Recordant l'avi que em seduï amb les seves vivències de la infantesa i senectud, sento una amargor que m'atenalla amb un desig irrefrenable per conèixer personalment aquella llunyana terra, els successors dels ex-deixebles i també entrellucar l'emotiu significat de l'expressiva lletra de la sardana "RETROBAMENT".

Així decideixo fer un viatge per aquells verals gironins!!

Ara tot és diferent d'aquelles fotografies esgrogueïdes que encara guardo. El món dona voltes i les coses evolucionen per millorar. Bonmatí s'ha convertit en una important població de més de vint mil habitants. El terme municipal, s'ha ampliat representant un fet cabdal per al seu desenvolupament. Lògicament ha influït molt en la seva expansió territorial i industrial, les fabuloses comunicacions. Un ramal del TGV que va a Olot, passa a prop de la zona fabril, que està situada a la vora de l'antic Sant Julià. S'hi pot arribar també per l'autovia de l'eix transversal, amb accessos per les principals poblacions i que com el TGV, van fins a Olot. ¡Que orgullosos i cofois estarien els

avis, en veure aquesta gran transformació, per fruit de les meravelles de la naturalesa amb l'ajuda inestimable de la tècnica!

És tot un espectacle veure la netedat de les aigües, ara impol·lutes del Ter, degudament depurades. D'entrada admiro una plèthora engrescadora de visions en el riu convenientment canalitzat, formant un petit embassament davant el poble. La gent s'hi passeja en barca o fent esquí aquàtic o d'altres esports. La frondositat que ofereix el nou traçat del riu amb arbres, jardins, flors i gespa fins a les cases-torres de bells i variats estils, situades estratègicament en la vorera esquerra, és un espectacle que fa reviure fins i tot els esperits més estressats. Sembla fet expressament per recórrer amb assec aquests magnífics marjals.

I en les muntanyes i boscos pròxims, vegetació exuberant amb rutes turístiques molt denses i excitants. Tant a la primavera com a la tardor, deu ser difícil renunciar al goig d'aquests paratges exquisits, gaudint de visions panoràmiques inexpressables, amb tota una gamma de verds, i ocres, o amb un desgavell de colors, semblants a la paleta d'un pintor expressionista. Per les antigues fotografies, dedueixo que aquells habitatges estan situats on abans hi havia pedregam, horts i els vells carrers de la Colònia. L'allau de suggestions que em desperten, fa recordar la il·lusió que posaven els nostres avis en les seves elucubracions sobre aquesta terra que tant admiraven.

Ara hi ha, arreu, indústries rellevants amb moderna tecnologia, produint un espectacular creixement econòmic, amb el corresponent "boom" demogràfic i amb personal altament qualificat. S'ha resolt perfectament el problema del medi ambient, amb perspectives molt optimistes. Han sorgit un munt de petites i mitjanes empreses auxiliars, per complementar l'ocupació de la gent de la població i comarca, amb canvis prodigiosos en totes les estructures, dinamitzant entre tots, la integració als mercats més competitiu.

No podia deixar de visitar l'Ajuntament, la Biblioteca, l'Hospital, el gran Teatre-Cine i el Museu Municipal, entre altres estaments, contemplant i admirant els exemplars de l'antic "Amic", la seva original Minerva, així com les estàtues del fundador de la Colònia i entre molts d'altres, les dels antics Mestres de la que fou Colònia Bonmatí; així com nombroses fotografies, murals i documents de les persones que feren possible la progressiva expansió de la cultura. Hi ha també una rigorosa recopilació d'escrits i fets relacionats amb tota la història de la Colònia i actual vila. Qui ho diria que aquells arcaics Butlletins dels ex-alumnes, foren l'embrió de l'actual setmanari que es llegeix per tota la comarca amb el mateix nom inicial?

Encara perduren en aquesta població, cognoms dels vells temps. D'alguns se n'ha perdut el rastre, ja que molts vivien allunyats d'aquesta terra. El seu

record, però, no s'ha pas esborrat en l'actual mainada, ja que en les Escoles, Acadèmies o Instituts locals se'ls honora. Els seus educadors, els posen com a exemple de laboriositat, tossuderia, consagració i estimació cap al poble que els va veure néixer i créixer.

Una visita commovedora, si tenim un mínim de tendresa i fantasia per reviure el que ens explicaven els nostres avis en els llargs capvespres de l'hivern o durant les vacances de l'estiu.

Sens dubte passejar per aquests tocoms, ha estat una gran experiència que m'ha impactat profundament.

I en la predisposició heretada del meu avi, rau potser l'encís d'aquestes estampes tan suggerents. Tal vegada podríem aplicar aquí allò "que els testos s'assemblen a les olles", convertint-me en un vertader torsimany del sentiments de l'avi. I jo, encara primilària més que ell, afegint-hi un sens fi de reflexions i alabances que farien quedar curtes les magnífiques explicacions que em feia d'aquesta demarcació.

Si el meu antecessor i els seus companys ho veiessin, quedarien enlluernats d'aquesta inversemblant mobilització d'energies i recursos, que han creat espectacularment la prosperitat del seu seductor poble que tant avaluaven i als quals nosaltres, de menuts escoltàvem embadocats..."

Va de lleis

En el món de l'ensenyament actual, està en boca de tothom la Reforma Educativa, però és la LOGSE -Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu- que dóna forma jurídica i és l'eina essencial del canvi educatiu. Tot i

que la seva divulgació, almenys en la seva totalitat, no seria apropiada de fer en aquesta revista, si més no permeteu-nos d'oferir-vos allò que diu el Títol Preliminar, que recull amb força encert la seva filosofia i els seus fins.

Títol Preliminar

Article 1

1. El sistema educatiu espanyol, configurat d'acord amb els principis i valors de la Constitució, i assentat en el respecte als drets i llibertats que s'hi reconeixen i a la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació, s'orientarà a la consecució dels fins següents previstos en l'esmentada Llei:

a) El ple desenvolupament de la personalitat de l'alumne.

b) La formació en el respecte dels drets i llibertats fonamentals i en l'exercici de la tolerància i de la llibertat dintre dels principis democràtics de convivència.

c) L'adquisició d'hàbits intel·lectuals i tècniques de treball, així com de coneixements científics, tècnics, humanístics, històrics i estètics.

d) La capacitació per a l'exercici d'activitats professionals.

e) La formació en el respecte de la pluralitat lingüística i cultural d'Espanya.

f) La preparació per participar activament en la vida social i cultural.

g) La formació per a la pau, la cooperació i la solidaritat entre els pobles.

2. L'ordenació general del sistema educatiu s'ajustarà a les normes contingudes en la present llei.

3. Les administracions educatives, en l'àmbit de les seves competències, ajustaran la seva actuació als principis constitucionals i garantiran l'exercici dels drets continguts a la Constitució en la Llei Orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del Dret a l'Educació i en la present Llei.

Article 2

1. El sistema educatiu tindrà com a principi bàsic l'educació permanent. Per aquest motiu prepararà els seus alumnes perquè aprenguin per ells mateixos i facilitarà a les persones adultes la seva incorporació als distints ensenyaments.

2. El sistema educatiu s'organitzarà en nivells, etapes, cicles i graus d'ensenyament, de tal manera que s'asseguri la transició entre ells i, en el seu cas concret, dintre de cadascun d'ells.

3. L'activitat educativa es desenvoluparà atenent als principis següents:

a) La Formació personalitzada, que propiciï una educació integral en coneixements, destreses i valors morals dels alumnes en tots els àmbits de la vida (personal, familiar, social i professional).

b) La participació i col·laboració dels pares o tutors per contribuir a la millor consecució dels objectius educatius.

c) L'efectiva igualtat de drets entre els sexes, i el rebuig a tot tipus de discriminació, i el

respecte a totes les cultures.

d) El desenvolupament de les capacitats creatives i de l'esperit crític.

e) El foment dels hàbits de comportament democràtic.

f) L'autonomia pedagògica dels centres dintre dels límits establerts per les lleis, així com l'activitat investigadora dels professors a partir de la seva pràctica docent.

g) L'atenció psicopedagògica i l'orientació educativa i professional.

h) La metodologia activa que asseguri la participació de l'alumnat en els processos d'ensenyament i aprenentatge.

i) L'avaluació dels processos d'ensenyament i aprenentatge, dels centres docents i dels diversos elements del sistema.

j) La relació amb l'entorn social, econòmic i cultural.

k) La formació en el respecte i defensa del medi ambient.

Article 3

1. El sistema educatiu comprendrà ensenyaments de règim general i ensenyaments de règim especial.

2. Els ensenyaments de règim general s'ordenaran de la manera següent:

a) Educació infantil.

b) Educació primària.

c) Educació secundària, que comprendrà l'educació secundària obligatòria, el batxillerat i la formació professional de grau mitjà.

d) Formació Professional de grau superior.

e) Educació universitària.

3. Són ensenyaments de règim especial els següents:

a) Els ensenyaments artístics.

b) Els ensenyaments d'idiomes.

4. El Govern, prèvia consulta a les Comunitats Autònomes, podrà establir nous ensenyaments de règim especial si així ho aconsellessin l'evolució de la demanda social o les necessitats educatives.

5. Els ensenyaments recollits en els apartats anteriors s'adequaran a les característiques dels alumnes amb necessitats especials.

6. Per garantir el dret a l'educació dels que no puguin assistir de manera regular a un centre docent, es desenvoluparà una oferta adequada d'educació a distància.

7. Tant els ensenyaments de règim general com els de règim especial es regularan pel que es disposa en aquesta llei, menys l'educació universitària que es regirà per les seves normes específiques.

Article 4

1. Als efectes del que es disposa en aquesta llei, s'entén per currículum el conjunt d'objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cada un dels nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu que regulen la pràctica docent.

2. El Govern de l'Estat en fixarà, en relació amb els objectius expressats en termes de capacitats, continguts i criteris d'avaluació del currículum, els aspectes bàsics, que constituïran els ensenyaments mínims, amb el fi de garantir una formació comuna de tots els alumnes i la validesa dels títols corresponents. Els continguts bàsics dels ensenyaments mínims en cap

cas no requeriran més del 55 per cent dels horaris escolars per a les Comunitats Autònomes la llengua oficial de les quals sigui diferent del castellà, i del 65 per cent per a les que tinguin el castellà com a llengua oficial.

3. Les administracions educatives competents establiran el currículum dels distints nivells, etapes, cicles, graus i modalitats del sistema educatiu, del qual formaran part, en tot cas, els ensenyaments mínims.

4. Els títols acadèmics i professionals seran homologats per l'Estat i expedits per les administracions educatives en les condicions previstes per la llei present i per les normes bàsiques i específiques que es dictin a l'efecte.

Article 5

1. L'educació primària i l'educació secundària obligatòria constitueixen l'ensenyament bàsic. L'ensenyament bàsic comprendrà deu anys d'escolaritat, s'iniciarà als sis anys d'edat dels alumnes i s'acabarà als setze.

2. L'ensenyament bàsic serà obligatori i gratuït.

Article 6

1. Al llarg de l'ensenyament bàsic, es garantirà una educació comuna per als alumnes. Això no obstant, s'establirà una diversificació adequada dels continguts als seus últims anys.

2. Els alumnes tindran dret a romandre als centres ordinaris per cursar-hi l'ensenyament bàsic, fins als divuit anys.

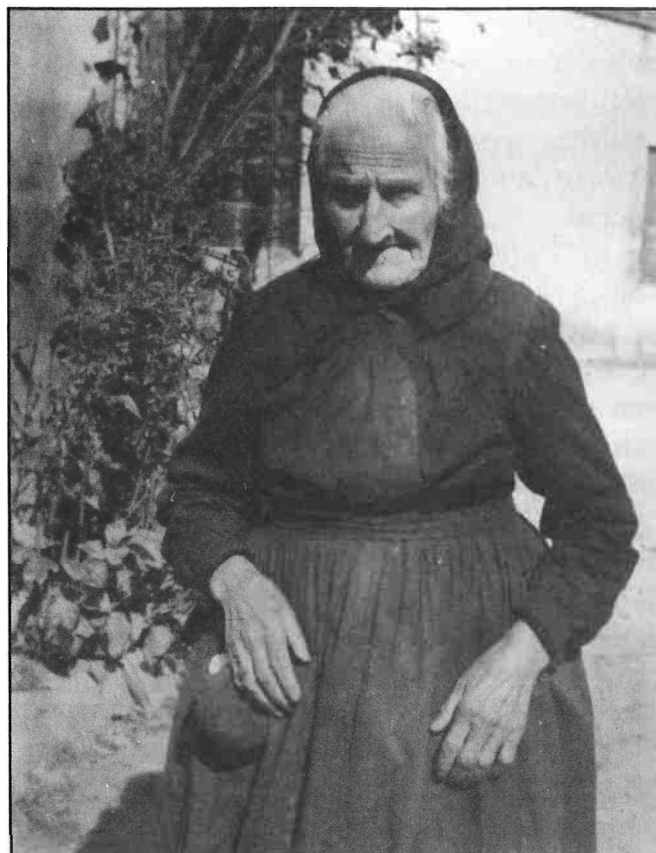
Històries de l'àvia a la vora del foc

L'any 1912, els meus pares i els meus avis, procedents del molí d'en Nerós de Sant Martí de Llémna van venir a establir-se a Bonmatí, concretament al molí del Llor. Els meus avant-passats, que eren originaris d'una llarga saga de moliners, varen ser convidats pel Fundador i aleshores propietari de la colònia, "Don" Manuel, per concertar un contracte d'arrendament del molí, el qual sempre havia estat explotat pel servei de la casa pairal Bonmatí.

D. Manuel, com que no tenia res de beneit, aviat va comprendre allò que diu l'adagi: "Qui té mossos i no se'ls veu, es fa pobre que no s'ho creu", va decidir traspasar el molí fixant un arrendament als meus avis i pares. L'explotació tenia la finalitat de triturar tot el gra que les grans extensions de terreny de cultiu produïen, però aquell mosso que feia les funcions de moliner, es veu que llossava sense gaires contemplacions tant l'amo com el pagès que acudia a sol·licitar els seus serveis d'amagatotis. Per aquest motiu D. Manuel va creure oportú d'arrendar el molí, la maquinària i la força motriu junt amb una peça de terreny a una persona que fes rutllar les moles en la funció d'arrendatari. Aquests van ser els meus avis, i un duro de plata diari, va ser el pagament estipulat. D'aquesta manera els meus progenitors van començar la seva estada a Bonmatí.

Van passar una bona colla d'anys, els suficients perquè jo ara em recordi de les històries que l'àvia explicava a la vora del foc.

Sense ràdio, ni televisió i amb ben poca cosa per llegir, s'havien de consumir les llargues vesprades de l'hivern. Pensem que com que anàvem a l'hora solar, a les cinc ja era fosc i les hores es feien inacabables. Després d'haver sopat, arraulits al voltant del foc i un cop resat el rosari, s'havien de buscar temes de conversació, perquè si no, tothom acabava pesant figues. Recordo encara l'àvia, vestida amb sac i faldilla, amb mocador al cap i amb espadenyes i mitges negres, quan amb els amolls o amb un tronquet, tota calmosa apilava el caliu regenerador i començava a explicar alguna de les seves històries.

L'àvia del molí

Els meus avis, els meus pares i la gent de la colònia en general, tenien un gran respecte envers la persona de D. Manuel i sovint l'àvia, ben admirada, explicava fets de la intricada vida del Fundador. Deia que sempre havia estat un home bo, actiu i valerós, decidit i fins i tot temerari. Ens ho diu el fet que tot seguit explicava i que ara jo us contaré.

Una nit, D. Manuel venia de Girona amb la seva esposa Ramona i el seu tartaner, en Ramon Capdevila ⁽¹⁾. Abans d'arribar a Bescanó, concretament davant del Pou del Glaç, van ser assaltats per dos malfactors que els van amenaçar amb ganivets, tot exigint-los els diners. El Fundador es va negar rodonament a entregar-los-els i tanmateix s'entaulà una discussió ben perillosa. La senyora Ramona, molt prudent, aconsella el seu marit i li diu: "Manuel, val més que els donis els diners i evitem qualsevol batussa perillosa". D. Manuel, accedeix a la súplica, tan ben assenyada,

de la seva muller i dona els calés als lladres, mentre de baix en baix, perquè la seva esposa no ho senti els diu, "Aquí teniu els diners, però que consti que no us els dono jo, ja que els dona la meva esposa, però, dimecres passaré per aquest mateix indret a la mateixa hora, amb més diners que avui. De manera que, si sou valents, us hi espero".

El dimecres següent D. Manuel i el tartaner Ramon, van passar pel mateix lloc i a la mateixa hora, però, res de res, no va aparèixer cap visitant.

Al cap d'un temps, però, tornant novament de Girona en altes hores de la nit, ja que els seus quefers polítics li ho exigien, sobtadament, una parella, sense gaires miraments, va parar brusquement el cavall i D. Manuel amb aquell geni que el caracteritzava diu al tartaner: !Apa Ramon, som'hi que ja els tenim aquí! I en un tres i no res, tots dos s'hi girem a cops de fuet i guanyen aviat

la partida a la parella de visitants.

No va pas ser res l'embolic! Era la parella de la guàrdia civil que no s'havia identificat. Un cop dilucidat el cas, els nostres viatgers van ser conduïts a Girona en qualitat de detinguts.

Aclarit el fet, D. Manuel i en Ramon va sortir lliures cap a Bonmatí. Altrament, la parella va ser castigada per la superioritat per la seva manera d'obrar. Malgrat que D. Manuel gaudia d'un gran prestigi dintre de la província, la decisió del càstig fou presa per la incorrecta conducta de la parella de la guàrdia civil.

(1) El tartaner Ramon Capdevila, era l'avi matern dels nostres amics i ex-alumnes, germans Serramitjana.

Josep Pigem Roca
Bonmatí 1992

Qüestió de números

Encara que sigui de rebot, sempre m'he considerat amb un cert dret d'assistir a les "Trobades d'ex-alumnes" de Bonmatí, però després de la que es va celebrar l'any 1990, dedicada als mestres, crec que ara ja em correspon per propi dret. M'explicaré:

De mainada tots hem sobresortit en alguna cosa: l'un és molt bo per estudiar, l'altre en algun joc i el de més enllà per a cabdill d'aventures o malifetes.

En el meu cas, en Ciset Vermell era un gran comerciant, era el millor a l'hora de preparar jocs d'atzar amb boles, cartutxos i cromos; en Jep Borrat, el més bo amb la baldufa a les mans; en Narcís Quiteri feia valer la seva autoritat en el camp de la Geografia, la Història i les Lletres, i tot sense esforç aparent. Doncs bé, jo era un dels primers de l'escola jugant a rotllo, amb peces de xavalla, i també en matemàtiques. Aquesta última característica em va fer guanyar la simpatia d'un mestre que vaig tenir i el qual el dia que va començar les classes, provinent d'un poble que tots coneixeu, es va dirigir a la pissarra i va escriure el seu nom "Ferran Nonell Caballé". I era de Sant

Jordi Desvall, el mateix poble on jo havia nascut.

Va ser tan gran la simpatia que em tenia que m'escrivia des del front i encara, després d'acabada la guerra civil espanyola, empresonat al seminari de Girona per motius polítics, per mitjà del cistell del menjar o de la roba bruta, em feia arribar algun llibre d'àlgebra que encara guardo, com un record inapreciable, pel seu valor sentimental. En saber que un dels mestres homenatjats a la Trobada de Bonmatí era el mateix que havia tingut tanta cura per la meva formació, del qual havia rebut tan bons consells, i que m'havia demostrat tanta estima, em va fer molta il·lusió.

Per tot això, des d'aquell dia, em considero ex-alumne per propi dret a la Trobada de Bonmatí.

Sempre m'ha agradat molt viure el goig d'aquesta diada des que hi assisteixo amb la meva esposa; a més, m'hi sento acceptat i molt ben acollit i hi he fet tants bons amics, que penso que la col.laboració a l'AMIC que m'han demanat és inexcusable.

Josep Carreras
Girona 1992

Espigolant la memòria

Quantes hores havíem passat asseguts a les baranes del pont! Olorant la flaire del capvespre, guaitant la processó d'estels en el blau-negre del cel, escoltant, junt amb la remor de l'aigua del Ter, les paraules dels companys comentant les incidències del passat i els pronòstics del pròxim partit de futbol. O sentint l'inquietud pròpia del moment i del que ens podia deparar l'esdevenidor. O admirant l'espectacle de frondositat que oferien les voreres del riu, amb la música de les seves aigües, llavors molt més cristal·lines que no pas ara.

A vegades tens la impressió que estàs somniant, pensant en l'admirable hora màgica del crepuscle que ens feia allargar el passeig pel pont i l'estació. Certament, és difícil renunciar al plaer dels paisatges enyorats, de les soledats encisadores, o dels companys recordats. I els pensaments vénen sols...

A propòsit de futbol, recordo els presoners de guerra que reconstruïren el mateix pont, i que, alguns d'ells, jugaren amb nosaltres amb el Bonmatí. Penso que deuria ser especialment agradable viatjar un diumenge de tardor des de Bonmatí, fins a Amer, passejant per jugar un partit de futbol, com férem en una ocasió. Llocs verds, vorejant el riu cap a Sant Julià i endinsant-se pel bosc, al peu de les muntanyes amb plantes i arbres guarnits d'una extraordinària varietat de colors. No sé pas quant de temps vàrem caminar, però amb espadenyes i el maletí de l'equipament futbolístic, xino-xano, probablement deuríem transitar almenys una hora i mitja o dues hores com a mínim. I llavors jugar... defensant els colors bonmatinencs. Dos o tres d'aquells presoners bascs, ens reforçaren l'equip de forma continuada. Els comandaments, ens els "deixaven", això sí, més o menys vigilats (millor dit acompanyats) per un sergent molt jove, quasi barbamec.

D'entre ells recordo preferentment, en "Luis" i en "Santi". Tots dos eren del nord, com molts dels captius, que s'establiren en la fàbrica Casacuberta, que els servia de quarter. En "Luis", força tècnic, crec que jugava d'interior, el que ara seria un migcampista d'atac. En "Santi" era més jove i espigat i molt ràpid i jugava d'extrem esquerre. Tots dos eren molt simpàtics i amables, es feren amics de tots. D'ells dos i d'altres, suposo que

quelcom en devíem aprendre, ja que nosaltres tot just començàvem. Aquest últim (en "Santi"), un cop alliberat, va jugar amb el primer equip de la Reial Societat de Sant Sebastià. I amb el dit club, va venir a jugar a l'antic camp de Vista Alegre del Girona i sembla que també al vell camp de les Corts, contra el Barça.

Un cop acabat el partit contra l'Amer, tornàrem amb el carrilet d'Olot a Girona fent gresca tot el camí. Però abans, i tot esperant la sortida matàvem el temps a la bonica plaça d'Amer, on en "Leónides", desgranava la seva col·lecció de tangos, i la resta de companys a escoltar i aplaudir amb el consegüent xivarri propi de la nostra juvenesa, millor dit adolescència, ja que molts d'ells érem força novells.

D'altres viatges a Amer, (hi jugàrem més vegades), evoco la venda i rifa de torrons elaborats en la dita població. Segons he llegit, estaven fets de farina, mel, clara d'ou i avellanes. Sembla que eren de forma quadrada o potser rectangular, no ho recordo, però totalment blancs. Àdhuc estaven embolicats amb paper gruixut de color blanc. M'imagino que encara continuen fabricant-los.

Qui tenia possibilitats, en comprava per berenar, que ja ens l'havíem afanyat, entre la caminada i el partit de futbol. A vegades, principalment si el resultat era favorable, o havíem tingut una mica d'encert, algun membre de la Junta o algun

Un equip que en els anys 40 tenia força marxa. Drets, d'esquerra a dreta: Joaquim Tura, Lluís Costa, Benet Valentí, Salvador Serinyà, Pere Motjer, Carles Guix, Albert Surroca, Pere Costa i el Sr. Costa. Ajupits: En Joaquim Maurici que futbolísticament era conegut per en Leónides i era el cantador de tangos, en Josep Huix i en Pelai Coll. Curiosament tots de Bonmatí.

acompanyant més granat que nosaltres, ens en compraven un paquet, que em sembla que deuria valer una pesseta. Generalment sempre hi havia seguidors generosos.

Però hi havia una altra forma d'aconseguir-los per menys import i més assequible a les nostres butxaques. I era mitjançant les rifes. Per deu cèntims, et donaven una carta i quan havien repartit les dotze cartes de què constava la sèrie, guanyava el que tenia el rei de la carta que el torronaire o venedor s'havia guardat amagada.

Amb aquest mateix procediment, també acudien a Bonmatí per la Festa Major, o en altres Festes Grosses dels pobles de la rodalia. També recordo que amb una virolla que protaven penjada a l'esquena, d'una mida com mig bot

de les cardes, amb una ruleta, es rifaven neules, i en guanyaves una determinada quantitat, si encertaves el lloc on es pararia la sageta, la qual giravoltava en una circumferència tota ella numerada, on aquests números eren els premis.

Els viatges de retorn cap a casa, segur que eren sorollosos i esvalotats. Si el resultat del partit era bo, hi havia cançons i xivarri continuat. I si el desenllaç no era favorable, tornàvem amb les cares un xic llargues i músties pels possibles errors de la tarda. I a esperar un altre diumenge que hi hagués més xamba. Ja que sense entrenar i poca tècnica la sort era el que més ens feia falta.

Aquest era un dels "divertiments", que més abundaven a les nostres festes. Amb les corresponents limitacions, però

intentàvem passar-ho bé!

Era fàcil d'acontentar-nos. La veritat és que tampoc no podíem escollir massa. Cantant, escoltant, jugant i amb xerrades innocents entre els companys del poble i els reforços "estrangers" en aquest cas.

Més tard també vingueren jugadors d'altres pobles veïns o de la capital. No sé si ho feien per afició, per diners, o per les noies boniques del poble que intentaven acaparar.

En general érem un col·lectiu força ben avingut i amb comportaments acceptables, encara que no sempre s'és suficientment correcte.

Ja se sap que fins i tot en les famílies més distingides, pot haver-hi ovelles que negregen.

Pere Motjer
(des d'Osona)

En Pere Jané i Puig guardonat

El passat mes de maig, inesperadament, vàrem rebre l'agradable notícia en la qual ens comunicaven, que el nostre amic i ex-alumne, Pere Jané i Puig, havia estat nominat pel Premi J. M. Batista i Roca.

IPECC - Institut de Projecció de la Cultura Catalana - organisme que depèn de la Generalitat de Catalunya - ha estat creat entre d'altres motius, per reconèixer la tasca que ja fa temps que duen a cap diferents catalans en la funció de difondre la cultura del nostre país a l'exterior.

L'amic Pere ha estat un dels deu catalans que més s'ha distingit, escampant per països d'Europa i Sud-Amèrica, tot allò que és un símbol per Catalunya.

Els bonmatinencs, que som coneixedors del treball que ha efectuat en el seu país d'adopció, dintre de la Comunitat Catalana de Bogotà, ens sentim orgullosos que un nostre amic i ex-alumne de les nostres escoles de Bonmatí, recordi i divulgui per terres sud-americanes, aquella cultura amb què tan generosament ens van delectar els recordats i enyorats mestres dels anys 30.

Som sabedors de l'encomiable tasca que porta a cap l'amic Pere des de Bogotà, i ens en dóna testimoniatge el Butlletí del Centre Català, del qual ell és el cap de redacció i que periòdicament té la gentilesa de fer-nos arribar.

El bon record que en Pere ha conservat envers el seu poble nadiu, no s'ha esborrat mai de la seva ment i sempre ha donat mostres de mantenir ferma la identitat devers les coses i la gent de Bonmatí. Per aquest motiu i en nom de l'Agrupació, des de terres gironines el felicitem dient-li: Enhorabona, Pere, i endavant!

Els actes principals a Barcelona van tenir lloc en el Parlament de Catalunya on el seu President els va donar la benvinguda, i a l'Hotel Princesa Sofia on foren guardonats.

Vam acompanyar a en Pere quatre bonmatinencs, tots ells ex-alumnes, que tinguérem el goig de compartir els actes que en honor d'ells es van celebrar i gaudírem immensament en veure l'impacte i admiració que ocasionà als nouvinguts la visita col·lectiva a la nova Barcelona que "l'Institut de Projecció de la Cultura Catalana" els havia preparat.

Benet Valentí Guitart
Bonmatí, 1992

El raconet d'en Pons

Recordo encara quan vaig obrir la porta de casa i vaig trobar-me de sobte davant del Sr. Pere, que havia estat un dels meus superiors en la fàbrica on tots dos havíem treballat i pel qual sentia un gran respecte.

Venia a demanar-me que fes una sardana concernent a la trobada dels ex-alumnes de Bonmatí. En principi, vaig suposar que seria una més de les diverses composicions que sovint m'encarregaven. Ja fos pel respecte que sempre havia tingut pels sol·licitants, o per la manera modesta i senzilla de demanar-m'ho, o bé per la noble finalitat a què anava destinada, no vaig gosar negar-m'hi.

Llegint la poesia "Retrobament" de l'Isidre Casadevall, m'envaïa una sensació estranya, com quan retrobes a un amic de la infantesa i et recorda aquells companys amb qui vares compartir tantes i tantes coses. La lletra em va entusiasmar i vaig haver de trucar de seguida a en Pere per dir-li que, amb aquelles estrofes, ja tenia més de la meitat de la composició feta. Em va semblar que sense conèixer-lo, a l'Isidre, ja l'apreciava. Vaig intuir la seva bondat, la seva sensibilitat i la grandesa que soplujava al seu cor..., aquell cor que després vaig saber que no li rutllava prou bé.

Un cop conegut i tractat, vaig quedar curt en les meves avaluacions. Ha estat un dels companys més nobles, sincers i estimats que he tingut. El recordo molt sovint i també penso en la lletra del

"Retrobament", que porto ben gravada en el meu magí.

La seva prolífica ploma ha emmudit. Tots els seus amics, en perdre'l, trobem a faltar una part de nosaltres mateixos i, dins nostre, hi queda un espai buit.

Se n'ha anat un amic de fàcil diàleg, un poeta del poble i de l'Agrupació d'ex-alumnes. Era bo i franc a carta cabal. El trobarem molt a faltar!

Com a homenatge pòstum, m'he atrevit a fer-li una sardana, que potser serà senzilla, però és treballada amb amor, tristesa i llàgrimes als ulls... Té per títol "A l'amic Isidre".

Jaume Pons
Manlleu 1992

Necrològiques:

En el decurs d'aquest any ens han deixat els ex-alumnes Isidre Casadevall Clavaguera, Lluís Carreras Oriol i Concepció Artigas Domènech.

Des de les pàgines de L'AMIC, enviem als seus familiars el nostre més sincer condol.

Hem tingut sort

No fa molt, creuant unes terres un pèl llunyanes, vaig tenir l'ocasió de poder contemplar, al llarg de molts quilòmetres, un paisatge monòtament trist: muntanyes rocoses, broixos gegants que semblaven amenaçar qualsevol bri d'herba que s'hagués atrevit a desafiar aquella marrida terra. És llavors quan t'adones de les riqueses naturals que has deixat enrera.

Sí, hem tingut la sort de néixer i viure, encara, en unes contrades agraciades per la natura, on s'harmonitzen tantes belleses que el nostre esguard no sap amb quina cosa delectar-se primer. Tenim al nostre abast quasi de tot i en tot temps.

A la primavera, podem esplaiar-nos contemplant uns florits paratges, verds camps replets de tot tipus de conreus i fruiters, regats per unes pluges força regulars i l'abundó d'aigua que brolla per tots costats.

Els boscos, amb una varietat d'espècies que matisen les muntanyes d'unes tonalitats verdoses d'una bellesa indescriptible. Pins i avets; alzinars i suredes; castanyedes, arbredes i moltes altres plantes, prenen part, també, a enriquir les nostres contrades.

A l'estiu, podem gaudir d'unes grans platges i moltes cales mig amagades entre alts penya-segats batuts per un mar no gaire agitat.

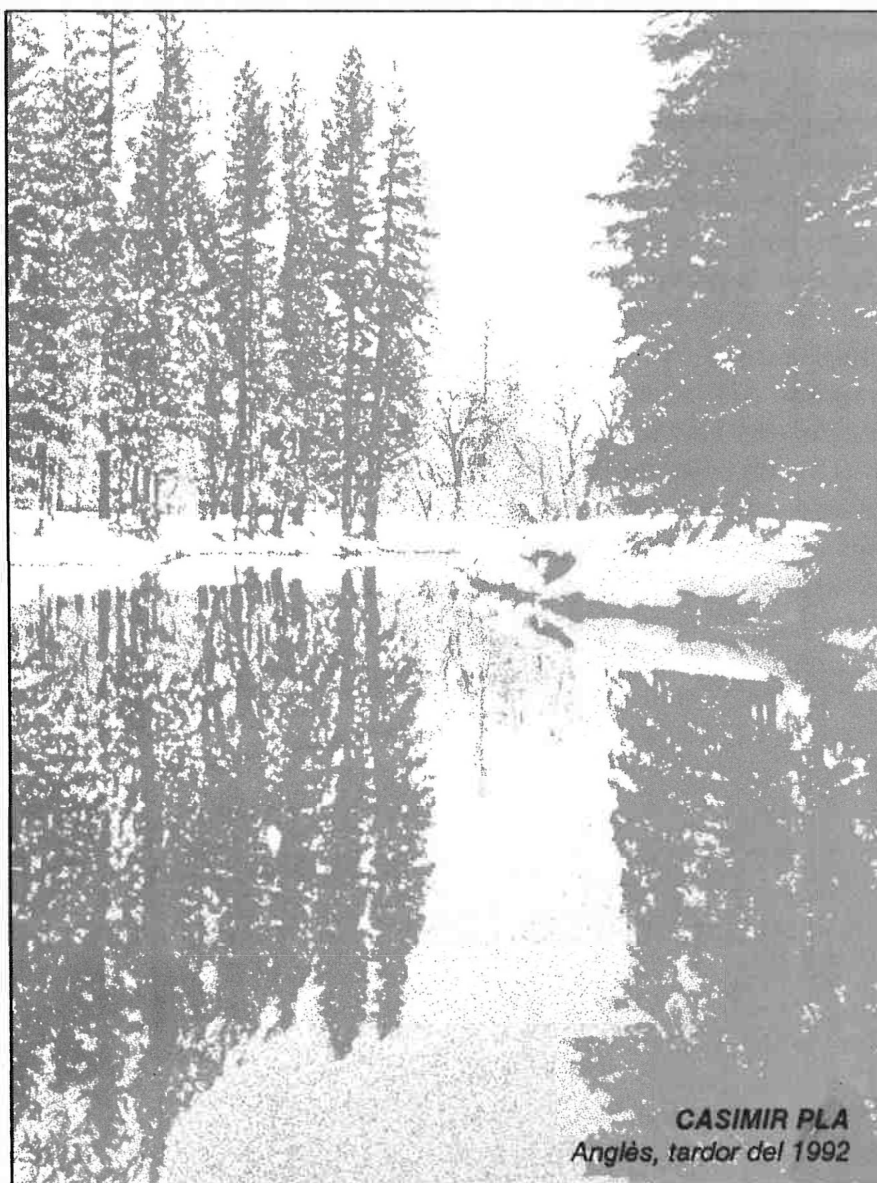
A la tardor, podem esplaiar-nos trepitjant la catifa d'unes fulles groguenques caigudes per l'oreig autumnal, mentre cerquem bolets o collim castanyes.

- I a l'hivern? Podem fruit dels esports de la neu a les pistes d'uns Pirineus, gelosos vigilants d'unes verdes prades que res no han d'envejar a llocs similars de gran renom.

Però... no tot és perfecte en aquest món. Encara hi ha coses que enterboleixen el nostre benestar. Moltes de les indústries es troben en quart minvant en lloc d'avançar en quart creixent i fer plena la nostra tranquil·litat. També, algun riu, més o menys contaminat, dóna un toc de tristor a la nostra alegre panoràmica.

Hem de guardar amb zel els tresors que guarda la nostra terra des dels Pirineus al Mediterrani, i pregonar-los amb el cor obert a tots els vents de la rosa.

Però, deixem aquests temes per la gent versada i amb més autoritat.

CASIMIR PLA
Anglès, tardor del 1992

Bonmatí

*Una vall petita i bella
tinc ficada dintre el cor,
és la vall que tresoreja
el niuet dels meus amors.*

*El riu Ter atravesant-la
a tot temps vida li dóna,
a l'estiu rega ses hortes
a l'hivern fàbriques mou.*

*Vora el riu, a ran de l'aigua
creixen salces, creixen flors,
al mig de tanta bellesa
s'hi adorm un pescador.*

*Les muntanyes que l'envolten
tenen fonts d'aigua gebrada,
on sovint els caçadors
fatigats hi fan parada.*

*Bonmatí es diu el poble
que jeu al fons de la vall,
un poblet que alegre compta
vora cinc-cents habitants.*

*Hi ha ulls que aquesta terra
fa dos anys no han contemplat,
Déu faci que tornar puguin
veure-la ben ariat.*

Isidre Casadevall

Aquesta poesia que ens ha facilitat la Magdalena Buch i Arnau i que tal vegada és inèdita, va escriure-la el malaguanyat Isidre Casadevall (q.a.C.s.), l'any 1943, a Barcelona, on feia el servei militar. L'última estrofa es refereix a la seva germana M.ª Gràcia i a la Magdalena, malaltes a Barcelona feia un i dos anys.

~ Felicitas Army Nov
Bon Nadal
1993

